

УДК 374

DOI 10.18372/2786-5487.1.15841

Гращенко Ірина Семенівна

кандидат економічних наук, доцент,
Національний авіаційний університет,
м. Київ, Україна

БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК НЕОБХІДНІСТЬ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Анотація. У статті розглядаються проблеми освіти в продовж всього життя та необхідність формування культури освіти у суспільстві. Потреба відновити освіту, підвищити професійну компетенцію виникає в разі зіткнення з нововведеннями в професійному та особистому житті. З огляду на глобальність змін, що відбуваються, впровадження нових технологій в усі сфери життя приходить розуміння необхідності безперервної освіти як умови повноцінного інноваційного розвитку суспільства, основу успіху кожного індивідуума.

Ключові слова: неперервна освіта, освіта дорослих, компетентність, навчання протягом життя.

Annotation. *The article considers the problems of lifelong learning and the need to form a culture of education in society. The need to restore education, increase professional competence arises in the event of a clash with innovations in professional and personal life. Given the global nature of the changes taking place, the introduction of new technologies in all spheres of life comes an understanding of the need for continuing education as a condition for full innovative development of society, the basis of success of each individual.*

Key words: continuing education, adult education, competence, lifelong learning.

Останні зміни у світі, що відбулися в результаті трансформації інформаційних технологій, глобалізації та переходу до економіки знань за останні тридцять років були радикальними та фундаментальними. Зараз ми живемо в нових умовах в яких вимоги настільки складні, настільки різноманітні і так швидко змінюються, що єдиним способом, яким людство зможемо їх пережити, є здатність до індивідуального, комунального та глобального навчання впродовж усього тривалість життя всіх нас. Ключове значення в ХХІ столітті набуває ідея "освіта завдовжки в життя", що обумовлено соціальними, політичними, економічними і культурними чинниками [1]. Дослідження, проведені соціологами, констатують, що в сучасному інформаційному суспільстві відбуваються зміни ціннісних установок і на перший план в рейтингу індивідуальних цінностей виходять знання, досвід і можливість їх отримання в будь-якому віці.

Навчання – це зміни в особистості, а зміни в особистості забезпечують розвиток світу навколо. Навчання може спричинити зміни, створюючи нові можливості та відкриваючи двері для нових та несподіваних можливостей. Навчання надає потенціал людині, можливість впливати на майбутнє, надаючи можливість вибору, який інакше був би недоступний [2]. Навчаючись протягом усього життя людина відчуває невеликі зміни, які провокують поступові зміни в її поведінці, вони змушують її адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Зміни та навчання відбуваються протягом нашого життя, вони трапляються в роботі, кар'єрі в суспільстві. Хочемо ми того чи ні, ми проводимо своє раннє життя в освітніх умовах, які дають нам життєві навички, та зрештою готують нас до кар'єри, адаптації в суспільстві [1].

Навчання протягом життя або безперервне навчання часто розглядається як сфера освіти дорослих або безперервної освіти. Це поле вивчає, як навчаються дорослі, як правило, в контексті роботи. Ця галузь охоплює програми безперервної освіти та професійного розвитку, запропоновані університетами та корпоративними навчальними центрами [1]. Сьогодні на таку освіту впливають нові технології для розробки навчальних програм та надання освітніх

програм. Процес навчання впродовж життя потрібно розглядати з багатьох галузей, включаючи психологію, соціологію, геронтологію та біологію [1]. Це стосується навчання у молодих та старих, на роботі та в житті поза роботою, у західних та східних культурах по всьому світу, це розуміння та напрямки для формування думок про старіння, особистий ріст, подолання бар'єрів та інновації.

Ключовим питанням є те, чи готові люди змінюватися та вчитися. Можливості змін можуть бути невизнаними для більшості суспільства, оскільки люди звикли адаптуватися, будуть покладатися на досвід, який працював в минулому, вносячи додаткові корективи, якщо це необхідно [2]. Люди, які шукають нових знань, які є інноваторами, та чутливі до вимог та викликів у своєму оточенні, є генераторами нових ідей, розвитку в цілому, вони порушують ustaleni рамки, та йдуть вперед.

Навчання впродовж життя розглядається як розвиток після формальної освіти: постійний розвиток знань та навичок, які люди відчують після офіційної освіти та протягом усього свого життя [1]. Навчання впродовж життя ґрунтується на попередньому навчанні, оскільки воно є основою, підґрунтям нових знань та навичок [2]. Навчання – це спосіб, яким люди чи групи набувають, інтерпретують, реорганізують, змінюють або засвоюють відповідний набір інформації, навичок та почуттів. Це основа на якій люди будують цінності у своєму особистому та суспільному житті.

Основною передумовою навчання впродовж життя є те, що неможливо забезпечити людину всіма знаннями та навичками, необхідними для процвітання протягом усього життя в школі чи університеті [3]. Людям потрібно постійно вдосконалювати свої знання та вміння, щоб вирішувати негайні проблеми та брати участь у процесі постійного професійного розвитку.

Важливим є те, що фахівці з викладання навчальних закладів, академічних керівників та викладачів усіх типів вищих навчальних закладів, повинні розуміти які навички та компетенції необхідно формувати у здобувачів освіти, щоб ті досягли успіху на сьогоdnішньому робочому місці [3]. Тому постає необхідність постійного удосконалення навчальних програм для розвитку цих навичок у здобувачів [2]. При цьому необхідно враховувати важливість технічних навичок, необхідних для оволодіння робочим місцем, управління собою, спілкування, управління людьми та завданнями, а також мобілізацію інновацій та змін.

Вся навчальна діяльність, яка здійснюється протягом усього життя з метою вдосконалення знань, навичок та набуття нових компетенцій в особистому, громадянському, соціальному житті є традиційним навчанням впродовж життя.

Сучасна наука розглядає адаптивне, генеративне та трансформаційне навчання. Адаптивне навчання реагує, змінюється незначними способами або зовсім не залежить від тиску чи можливостей у насколишньому середовищі [4].

Генеративне навчання є активним. Генеративні учні ставлять собі завдання стати експертами, шукаючи та випробовуючи нові способи поведінки, навички та знання. Вони беруть на себе ініціативу, а не очікують, що їм скажуть, що їм потрібно навчитися і коли їм це потрібно навчитися.

Трансформативне навчання – це реконструкція змісту та зміна режимів роботи фундаментально та драматично. Люди готові навчатись генеративно та трансформативно, коли вони мають такі характеристики, як самоефективність, внутрішній фокус контролю, екстраверсія, оволодіння навчальною орієнтацією, когнітивний добросовісність, самоконтроль, пошук зворотного зв'язку, відкритість до нового досвіду та суспільна самосвідомість [4].

У сучасному складному світі проблема розриву в навчанні стає все частішою, що робить навчання впродовж життя звичкою для багатьох людей. Навчання стає необхідним для забезпечення працевлаштування та просування по службі. Роботодавці усвідомлюють необхідність забезпечити можливості навчання, щоб зберегти своїх працівників та їхні компанії конкурентоспроможними [2]. Постійні тренінги та процеси підвищення якості, на

яких основна увага приділяється компетенціям на робочому місці та вдосконаленням навчальних технологій для професійної освіти для підтримки конкурентоспроможності робочої сили компанії, є основою для подальшої культури підвищення якості компанії, її капіталізації на ринку, завдяки підвищенню інтелектуального капіталу та як наслідок досконалості бізнесу..

Уряд країни повинен активно заохочувати громадян вчитися та застосовувати свої знання протягом усього життя, проводити відповідні заходи популяризації та заохочення участі дорослих у навчанні протягом усього життя для досягнення життєздатного суспільства та подальшого розвитку в цілому. Відповідна державна політика забезпечить розвиток знань, економічного зростання, технологій та навчання [2]. Дослідження вказують на те, що здобувачі освіти досягають кращих результатів, якщо в процесі навчання вони взмозі використовувати та розвивати свої сильні сторони, що в майбутньому їм дозволить компенсувати або усунути свої слабкі сторони. Національна політика повинна підтримувати навчання протягом усього життя шляхом формування таких розумових здібностей в суспільстві, які необхідні для адаптації до будь-якого контексту навколишнього середовища [3].

Таким чином, освіта дорослих повинна підтримуватися в усіх напрямках доступу та участі: доступність різних форм навчання та відповідну оцінку результатів в навчальних установах,забезпечені можливість керувати власним навчанням у різних контекстах протягом усього життя, оскільки освіта в продовж життя це інвестиції не лише в сферу економічного прогресу, а й в соціальну інтеграцію та особистий ріст.

Список використаних джерел

1. International Handbook of Lifelong Learning / Aspin, D.N., Chapman, J.D., Hatton, M., Sawano, Y.(Eds.), 2001. – (Kluwer Academic Publishers).
2. Kamenetz, A. Permalancers, Unite! [Електронний ресурс] / Kamenetz, A. // The Nation. – 2007. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.thenation.com/article/archive/permalancers-unite/>.
3. London, M. , & Sessa, V. I. Continuous learning in organizations: A living systems analysis of individual, group, and organization learning. In F. J. Yammarino & F. Dansereau (Eds.) / London, M., Sessa, V. I. // Research in multi-level issues: Vol. 5. Multi-level issues in social systems // Amsterdam: Elsevier JAI.. – 2006. – С. pp. 123–172.
4. London, M.,. How groups learn, continuously. / London, M., & Sessa, V. I.. // Human Resource Management Journal. – 2007. – №46. – С. 651–669.